

2.10 TARCĂU NEAMȚ AND THE VOCATION OF THE TOURISM

TARCĂU DE NEAMȚ ȘI VOCAȚIA SA TURISTICĂ

Ion TALABĂ

Abstract: *The study explores, from different points of view, the possibilities, the current and future level of the rural tourism and agro tourism in Tarcău village, Neamț County. Thus are highlighted the main aspects of rural tourism regarding the rise in tourism growth and development, and resources that support the tourism and the forms under which it can occur.*

Keywords: *Tarcău, tourist resources, touristic village*

Introducere

Datorită unui complex de factori și împrejurări favorabile, Comuna Tarcău din Județul Neamț și-a creat și consolidat în timp o frumoasă imagine turistică.

Armonioasa combinare a factorilor naturali cu cei antropici și-au pus pecetea pe vocația turistică a Comunei Tarcău nume cu o rezonanță aparte istorică, geografică, culturală, economică și turistică.

Istorică pentru că aici avem de a face cu veche vatră de locuire a populației românești din zona montană, o localitate care a inspirat numeroși poeți și scriitori în fruntea cărora se află marele Mihail Sadoveanu care prin importanța sa lucrare *Baltagul* a transmis posterității numele acestei așezări.

Nu de mică importanță este pentru memoria timpului acțiunea prin care odată cu construirea hidrocentralei de la Bicz și cu amenajarea Lacului Izvorul Muntelui o parte a populației a fost strămutată din albia râului Bistrița de sub Ceahlău în orașul Bicz în principal dar și în Comuna Tarcău de astăzi. Acești oameni-în special cei vârstnici-au încă în memoria lor vechile plaiuri și așezări de unde au fost strămutați, dar și respectul și dragostea pentru noile locuri adoptive și pentru oamenii vechii așezări Tarcău care înțelegând drama lor i-au primit cu căldură și deschiderea necesară.

Rezonanța geografică este dată de armonia cadrului natural care este de o naturalețe aparte, parcă în contratimp cu rapidele modificări impuse de epoca actuală. Aici turistul poate întâlni și privi un cadru natural puțin antropizat și modificat, care încă încântă prin frumusețea și prin diversitatea lui, la care se adaugă ca adevărate nestemate o floră și o faună specifică acestei zone în special și acelei montane în general.

Atunci când vorbim despre o rezonanță culturală aparte pe care Tarcăul fie că îl privim din punct de vedere al locuitorilor și ai localității dar și din acela al Văii râului Tarcău care freacățul său de la izvoare până la vărsarea în râul Bistrița cumulează numeroase legende, nume și activități specifice.

Atunci când vorbim de rezonanța economică a comunei Tarcău avem în vedere nu numai ceea ce este în prim plan, adică fabrica de cherestea, dar în egală măsură cariera de piatră, bogăția forestieră, piscicolă, faunistică și ca un corolar al tuturor acestora principalele ocupații tradiționale ale locuitorilor ei.

Toate aceste elemente fie că le privim în singularitatea sau în globalul lor, dau imaginea turistică a localității Tarcău care, așa cum aminteam mai sus, atât prin nume cât și prin bogățiile pe care la posedă creează o anumită magie în jurul său care din fericire are o deplină acoperire.

Așezare și căi de acces

Așezat pe minunata Valea râului Bistrița, Tarcăul se află într-o zonă montană, puternic împădurită la o distanță de 4 km de Bicaz și la 22 km până la Piatra Neamț.

Preluând numele de la Minții Tarcău și râul Tarcău locuitorii acestei așezări și-au amenajat casele în principal pe malurile și la vărsarea acestuia în râul colector Bistrița al cărui afluent este.

Din punct de vedere al căilor de acces localitatea Tarcău este favorizată de linia de cale ferată care urcând pe Valea Bistriței leagă Municipiul Piatra Neamț de orașul Bicaz precum și de șoseaua modernizată ce o însoțește. Astfel fie că turiștii vin dinspre Gheorgheni și Lacu Roșu , sau Vatra Dornei și Durău și în egală măsură dinspre Bacău, Iași și Piatra Neamț înainte de a ajunge la Bicaz traversează o parte din localitatea Tarcău.

Pentru cei care doresc să înainteze pe valea Tarcăului o șosea în mare parte modernizată ne conduce cca. 18km până la Cabana Ardeluța.

Exploatarea din ce în ce mai intensă a materialului lemnos care se găsește din abundență pe Valea și în Munții Brateș să fie construită o linie ferată care în a 2-a parte a secolului XX în crâncena luptă cu mijloacele de transport auto a ieșit învinsă fiind dezafectată.

Structura administrativă a comunei Tarcău

În concordanță deplină cu realitatea din întregul spațiu românesc și Comuna Tarcău se compune din satul de centru care a dat și numele localității și din două sate și un cătun.

Astfel, urcând în sus pe valea Tarcăului nu departe de ieșirea din centrul comunei se ajunge în satul Cazaci, o frumoasă localitate de munte cu curțile pline de flori și de pomi, iar în centrul căruia se află o importantă și strălucitoare biserică. Casele bine rânduite și curat întreținute la care se adaugă de cca. 15 ani numeroase case de vacanță și pensiuni turistice dintre care cea mai popularizată este cea cu numele de „Pomul verde”

La o distanță de circa 12km mai sus de Cazaci se află minunatul sat Brateș amplasat la întretăierea a două drumuri locale dar intens utilizate de turiști și localnici și anume unul în sus pe valea Tarcăului spre Mănăstirea Tarcău și Cabana Ardeluța, iar cel de-al 2-lea spre dreapta până la Schitul Brateș și cătunul Brateșul ungiuresc.

Spre deosebire de satul Cazaci care a acumulat o bogată și interesantă istorie, Brateșul are la bază o colonie de forestieri așezată aici la sfârșitul sec. XXI pe lângă care în timp sa așezat o puternică populație din Tarcău.

La circa 7 km distanță de Brateș în apropierea Mănăstirii Tarcău la vărsarea pârâului Bolovăniș în Tarcău într-o minunată Poiană înconjurată de înalte culmi muntoase se află cătunul Ardeluța. În acest cătun în poiana însoțită se află casa scriitorului țăran Ionel Crișu autorul romanului „Dragoste și ură”, apărut la editura Millenium, în 1998.

Resursele turistice ale Tarcăului

Darurile cu care a fost hărăzit Tarcăul sunt numeroase și ele îi atrag în același timp și pe turiști. În mod practic întregul spațiu intravilan și extravilan al comunei Tarcău este puternic populat cu obiective de atracție turistică de ordin natural și antropic. Resursele turistice sunt caracterizate nu numai de abundența lor, cât mai ales de elementele de ordin calitativ.

Astfel, principala atracție este creată de prezența Munților Tarcău cu Vârful Tărhăuș (1662 m) care sunt puternic împăduriți cu numeroase locuri puțin cercetate,

dar care prin apa ce taie Valea Tarcăului creează un peisaj magnific. Pentru turiștii care caută locuri izolate și liniștite - pline de farmec, găsesc în Valea Tarcăului una dintre cele mai fericite alegeri. Chiar dacă în prezent, în apropierea Mănăstirii Tarcău numărul caselor, al vilelor de vacanță și al pensiunilor s-au înmulțit în mod simțitor, totuși sălbăticia și naturalețea peisajului este la ea acasă.

La frumusețea deosebită a cadrului natural se adaugă în mod fericit o *floră* și o *faună* pe măsură.

Poienile sunt pline de flori din mustul zăpezii încălzite de razele soarelui primăvăratec și până toamna târziu la apariția primilor fulgi, pajiștile, poienile și malurile pâraielor de asemenea. La toate acestea se adaugă abundența fondului forestier format din conifere și foioase care primăvara, vara dar mai ales toamna prin policromia ce se creează, determina adevărate clipe de admirație și desfătare, turiștii putând admira aici minunatele coroane ale unor molizi, brazi sau fagi.

Variată și interesantă este și fauna din pădurile, poienile, apele și curțile gospodarilor din Tarcău, care în mod singular și în anumite cazuri poate reprezenta principala forță de atracție pentru anumite categorii de turiști, fie în combinație cu alte elemente de interes. Din acest punct de vedere privity problema, facem precizarea că Munții Tarcăului dispun de un interesant, diversificat și valoros fond cinegetic, recunoscut nu numai în țară, ci și peste hotare.

Astfel, numărul populațiilor de urși bruni este de-a dreptul impresionant⁶⁹, urmat de cel de lupi, vulpi, cerbul carpatin, căpriorul, mistrețul, jderul, râsul, pisica sălbatică etc. Deseori turiștii în peregrinările lor întâlnesc cocoșul de munte și ierunca. Apa Tarcăului adăpostește interesante populații de păstrăvi, loștriță și lipan. Datorită acestui lucru, pe raza comunei Tarcău s-a aflat cu ani în urmă în subordinea silvicului o interesantă bază experimentală piscicolă, iar în prezent există mai multe păstrăvării a căror utilizare economică este bine apreciată.

Fondul turistic antropic este variat și constituit din elemente de mare valoare. În funcție de aria de influență pe care o are pe primul loc se poziționează Mănăstirea Tarcău, monument istoric și de arhitectură aflat la cca 17 km de gara Tarcău și de șoseaua Piatra Neamț –Bicaz.

După ce în poiana de peste râul Tarcău a fost un micuț schit din lemn în anul 1833 a fost construită biserica actuală în care pe timpul cald sunt ținute slujbele de dimineață, după masă și de noapte. Lângă biserică se află Turnul Clopotnița, o interesantă construcție înregistrat și el în rândul monumentelor vechi. De altfel, din corpurile vechi au rămas astăzi doar stăreția și chiliile din sud-estul clopotniței, la care s-au adăugat în anii din urmă încă două corpuri de chilii, în formă de „L” și de un paraclis în care sunt ținute rânduielile mănăstirești pe timpul rece precum și o trapeză în locul celei vechi, care a fost demolată în 2006.

Întregul ansamblu al bisericii mănăstirii se înscrie într-o armonie aparte, inclusiv cu cele cinci rânduri de icoane ale catapetesmei.

Deși nu dispune de importanța istorică a Mănăstirii Tarcău, totuși schitul nou construit în exteriorul satului Brateș, inclusiv prin locurile de cazare de care dispune, atrage tot mai multe grupuri de turiști.

În afara muzeului sătesc, în incinta căruia turiștii iau cunoștință cu istoria și activitatea culturală și economică a localității, tot mai multe persoane admiră elementele de artă populară și de folclor. Cu ani în urmă, dar care se mai păstrează și astăzi, arta populară și folclorul erau bine reprezentate pe Valea Tarcăului. Serbările câmpenești, cele legate de succesiunea muncii în gospodăria țărănească sau de la

⁶⁹ În podurile de pe raza comunei sunt amenajate numeroase puncte de observație a vânatului.

bâlciul de vară (inclusiv prin utilizarea leagănelui arhaic de la Cazaci) sunt momente inedite. În zilele de sărbătoare întâlnim și astăzi multe persoane care se mai îmbracă în frumoase costume populare (ițarul strâmt încrețit pe picior, bondiță la femei etc.). De fapt, specialiștii în artă populară au identificat un tip aparte de costum popular bărbătesc la Tarcău.

Demn de a fi reținut este și aspectul plăcut creat de ghirlandele de flori de la ferestrele și balcoanele caselor. De altfel, se pare că este o adevărată întrecere între gospodinele din comună pentru cea mai frumoasă ornamentată și întreținută casă.

Turismul rural la Tarcău

Bucurându-se de o foarte veche tradiție la Tarcău, turismul rural a avut în ultimii cincizeci de ani urcușurile și coborâșurile lui.

În special după anul 1965, când bazele de cazare din stațiunile turistice și cele de la mănăstiri, în special în sezonul estival, erau neîncăpătoare, tot mai mulți turiști cu predilecție din rândul intelectualilor din Iași, Bacău și Piatra Neamț poposeau tot mai des în satele comunei Tarcău, solicitând și primind cazare în gospodăriile țăranilor. Circulația turistică la Tarcău căpătase o asemenea dimensiune, în special în cătunul din apropierea Cabanei Ardeluța, încât, prin forțarea lucrurilor, multe personalități vorbeau chiar de existența unei stațiuni climaterice.

Amintim în acest cadru punctul de vedere al autorilor Acrășmăriței N., Bîrlădeanu D., Bunghez G. și Dragotescu M., care în interesanta lor lucrare intitulată „Județul Neamț - Ghid” arată „frumusețea și tihna locurilor, puritatea aerului și lipsa de curenți puternici constituie elemente esențiale în dezvoltarea Tarcăului ca stațiune climaterică, mai ales că prin construirea șoselei modernizate, s-au creat noi posibilități de aprovizionare și legături mai bune cu Valea Bistriței și calea ferată Bicaz – Bacău” [1, p.53].

Sigur, cu toate adevărurile exprimate în textul mai sus menționat, totuși la nivelul anului 1971 – anul editării lucrării – ca și în prezent pentru ca o localitate să fie declarată stațiune climaterică, fie ea de interes local sau național, trebuie să îndeplinească un set major de condiții.

Simpla prezență a factorilor de atracție turistică - deși o condiție esențială – și a turiștilor, totuși fără o infrastructură specifică turismului, nu putem vorbi despre o stațiune turistică care între altele fie spus pentru a se atribui acest nume trebuie mai întâi omologată.

Totuși, în intervalul 1965-1989, în lunile iulie-august, numărul turiștilor care erau cazați la cabana Ardeluța, în cabanele silvicului, la mănăstire și în casele gospodăriilor, era destul de mare.

Anii de după evenimentele din 1989 și până în 2002, cu toate greutățile care au apărut pe capul românilor, a determinat o scădere drastică a circulației turistice în arealul Comunei Tarcău.

Anul 2002 și cei care au urmat până în prezent, au fost unii de răscruce pentru mișcarea turistică din Tarcău în care s-au observat următoarele:

- a) o creștere a numărului de turiști care în lunile de vară și-au petrecut zilele de vacanță la Tarcău;
- b) a crescut în mod aproape exploziv numărul vilelor de vacanță și al pensiunilor turistice și agroturistice
- c) Au fost întreprinse – deși cu o anumită timiditate – unele acțiuni de marketing turistic ale căror efecte nu au întârziat să fie vizibile

Totuși, o primă problemă care ar trebui să rețină atenția administrației locale ar fi aceea de declarare a localității drept „sat turistic” și pe această bază

implementarea unui set de măsuri cu scopul îmbunătățirii calitative a tuturor elementelor componente ale produsului turistic oferit de comuna Tarcău.

Formele de turism ce pot fi practicate la Tarcău

În corelație directă cu structura și calitatea resurselor turistice ale Tarcăului se află și formele de turism ce pot fi practicate în arealul său. Astfel, aici pot fi practicate în cele mai bune condiții următoarele forme de turism:

- turismul de odihnă și de week-end în special în lunile iunie-septembrie și în principalele puncte: Cabana Ardeluța, cătunele Ardeluța și Brateșul ungiuresc, satele Brateș și Cazaci
- turismul religios și de pelerinaj la Mănăstirea Tarcău și la Schitul Brateș
- turismul de vânătoare în special în locurile special amenajate (cu puncte de observare etc.) în pădurile din împrejurimile Brateșului, Ardelutei și a Mănăstirii Tarcău.
- turismul piscicol pentru pescuit atât pe lungimea râului Tarcău la păstrăvăriile din localitate și la micuțul lac de la microhidrocentrala pe la valea pârâului Bolovăniș
- turismul forestier și pentru cules plante medicinale
- drumeția montană, mai cu seamă că baza de cazare din cătunul și de la cabana Ardeluța poate constitui puncte de plecare în vârful Tărhăuș (1662 m) din munții Tarcăului, apoi la Palancă, Ghimes din Valea Troțușului etc.
- turismul cultural, în special sub nuanța sa etnofolcloric.

Concluzii

Spațiul comunei Tarcău a reprezentat și reprezintă un punct de atracție pentru forma de turism rural și agroturism.

Cu toate că în prezent valorosul potențial turistic de care dispune localitatea este într-o mică măsură exploatat din punct de vedere economic, totuși perioada viitoare va impune ca o necesitate obiectivă valorificarea mai intensă a acestuia. Zorii unor astfel de acțiuni sunt vizibile astăzi cu ochiul liber.

Dar în primul lucru de la care trebuie pornit este acela de declarare a localității „sat turistic”, aspect care impune rezolvarea unui număr mare de probleme ce țin de o armonioasă și eficientă dezvoltare a turismului.

Bibliografie

1. Acrășmăriței N., Bîrlădeanu D., Drăgotescu M., **Județul Neamț – Ghid turistic**, Editura Stadion, București, 1971
2. Sadoveanu Mihail, **Baltagul**, Editura Tineretului, 1966
3. Talabă Ion, **Turism în Carpații Orientali**, Editura Sport-Turism, București, 1990.